

III. ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS, KIADVÁNYCSERE

1. Könyvek

2010-ben könyvbeszerzésre összesen 27.197.198 Ft-ot fordítottunk. Saját keretből 24.412.021 Ft-ot, az ODR támogatás terhére 4.785.177 Ft-ot költöttünk, ebből 3.005.695 Ft a 2009. évi ODR-keretből származó maradvány volt. Folytatódott a 2007-ben létrehozott „*Ex libris: Maecenas*” könyv-örökbefogadási program, 2010-ben azonban, az előző évi 38 helyett, csupán 8 felajánlás érkezett 60.478 Ft értékben. Az állományba vett könyvek száma 6.830 egység volt 74.041.929 Ft napló-értékben (2009-ben 7.394 egység 61.159.920 Ft). Az év folyamán 293 kötet törlésére került sor 751.836 Ft értékben.

A gyarapodás elsődleges forrása (40,3%) a korábbi évekhez hasonlóan a vétel 2.759 kötettel 54.346.611 Ft értékben (tavaly: 3.002 kötet 31.310.376 Ft értékben). Ezúttal azonban a külföldi (1.438) beszerzések kerültek túlsúlyba a magyar (1.321) kiadványokkal szemben Csere útján 1.962 kötet került állományba (28,7%) 12.746.495 Ft értékben (2009-ben 2.055 kötet 12.104.356 Ft értékben). Az ajándék 1.566 kötet (22,9%) és 5.470.144 Ft értékkel (tavaly 1.865 kötet 15.473.549 Ft értékben) továbbra is a harmadik helyen áll. 2010-ben valamelyest nőtt a köteles-példányok száma: 543 kötetet kaptunk (7,9%) 1.478.679 Ft értékben.

Helyben használható elektronikus dokumentumból (CD, CD-ROM, DVD) 37 tételt vettünk állományba 254.600 Ft értékben, továbbá beszerzésre került egy 59 címből álló e-könyvcsomag a Wiley kiadótól 953.000 Forintért.

Vétel

2010-ben 2.304 könyvet rendeltünk a tavalyi 2.540 darabhoz képest. Ebből külföldi 1.223 (tavaly 1.057), belföldi 1.081 (tavaly 1.483). Az ODR keretre rendelt tételek száma 576 kötet. A leltárnapló szerint 49.534.496 Ft értékben 1.438 kötet külföldi és 4.812.115 Ft értékben 1.321 kötet magyar dokumentumot vettünk állományba: összesen tehát 2.759 kötetet 54.346.611 Ft értékben. Felvettünk továbbá 18 db helyben használható elektronikus dokumentumot (CD, CD-ROM, DVD), melyek értéke 204.300 Ft.

Csere

A nemzetközi kiadványcsere változatlanul az állománygyarapítás jelentős forrása. A cserepartnereinktől beérkezett 2.176 (tavaly 2.332) dokumentumból 1.962 darabot vettünk állományba 12.746.495 Ft értékben. Partnereinknek 493 kötetet küldtünk ki (tavaly 567) 1.308.160 Ft értékben), ezek egy része saját könyvtári kiadvány volt (405.295 Ft értékben), 55.000 Ft értékben a cseretartalékból került kiküldésre és 847.865 forintért vásároltunk könyveket a partnerek kéréseinek megfelelően. A Blackwell Kiadó tulajdonosváltása körüli bonyodalom miatt tavaly csupán egy cserekérés-listát tudtunk kiküldeni, ez jelentős kiesést okozott a cserébe érkezett könyvek számát tekintve.

Cserepartnereinktől 1.864 címet kértünk: Oroszországból (736), Szerbiából (272), Lengyelországból (190), az Egyesült Államokból (142), Litvániából (136), Németországból (93), Romániából (88), Ausztriából (68), Fehéroroszországból (35), a Moldovai Köztársaságból (29), Franciaországból (27), Szlovákiából (23), Csehországból (13), Bulgáriából (12).

Ajándék

2010-ben visszaesett az ajándékok száma: 1.557 kötetet és 12 elektronikus dokumentumot kaptunk 5.467.364 Ft értékben a tavalyi 1.865 kötethez és 23 elektronikus dokumentumhoz képest, ami a gyarapodás 22,8%-a, illetve az elektronikus dokumentumok esetében 32%-a. A saját műveiket felajánló írók, tudósok adományain kívül ebbe a kategóriába tartoznak a tisztelet-példányként kapott kötetek, az egyes akadémiai intézetek, kulturális intézmények, továbbá különböző magánszemélyek ajándékai, a hagyatékokból származó könyvek, illetve az Akadémiai Kiadó könyvkínálatából válogatva a korábbi évekhez hasonlóan továbbra is igényelhetünk egy-egy ingyenes példányt.

Kötelezpéldányok

Ismét javult valamelyest a kötelezpéldány-szolgáltatás a korábbi évekhez képest: míg 2009-ben 467 kötetet és 2 elektronikus dokumentumot, addig 2010-ben 543 kötetet és 3 elektronikus dokumentumot küldtek be, ami a gyarapodás 7,9%-át tette ki.

Átadás

2010-ben 5.691 mű (6.282 db) került átadásra az osztályról: a Keleti Gyűjteménynek 1.523 mű (1.694 db), a Gyűjteményfeltáró Osztálynak 4.168 mű (4.588 db).

Duplum- és fölöspéldány-felajánlás

2010-ben hat fölöspéldány-listánk került föl a Könyvtári Intézet honapjára. A listákat övező élénk érdeklődésnek köszönhetően és a korábbi évekhez hasonlóan történő személyes válogatás útján összességében 1.866 kötet talált gazdára hazai gyűjteményekben (l. táblázat).

Intézmény	db
Aquarius Népfőiskola és Szociális központ	316
ELTE Szláv és Balti Filológiai Intézet Könyvtára	278
Magyar Földrajzi Társaság	242
OSZK	174
Székeley Nemzeti Múzeum - Sepsiszentgyörgy	151
Max Weber Alapítvány - Kolozsvár	93
ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Könyvtára (Kazinczy u.)	88
Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Múzeum Könyvtára	82
Miskolci Egyetem-Comenius Könyvtár - Sárospatak	80
Budapest Főváros Levéltára	61
MTA Irodalomtudományi Intézet	44
Diószegi Sámuel Közép- és Szakképző Iskola Könyvtára - Debrecen	37
Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola Könyvtára	30
Petőfi Sándor Művelődési Ház és Községi Könyvtár - Rösztke	28
Nyugat-Magyarországi Egyetem Központi Könyvtár - Sopron	24
Keleti Nyelvek Iskolája	20
Keve András Madártani és Természetvédelmi Szakkönyvtár	17

Megyei és Városi Könyvtár - Kaposvár	16
Munkanélküliek és álláskeresők Egyesületének Országos Szövetsége - Kecskemét	14
Németh László Városi Könyvtár - Hódmezővásárhely	12
ELTE Kínai Tanszék	11
Prohászka Ottokár Katolikus Gimnázium - Budakeszi	10
ELTE Román Filológiai Tanszék	7
Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság	7
ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Könyvtára (Izabella u.)	6
Semmelweis Egyetem Könyvtára	4
Budapesti Gazdasági Főiskola Könyvtára	3
PTE FEEK-Szakkönyvtár és Dokumentumtár - Pécs	3
Kiskunsági Nemzeti Park Könyvtára	2
Községi Könyvtár - Tihany	2
MTA Művelődéstörténeti Kutató Intézet	2
BME - OMIKK	1
ELTE Egyetemi Könyvtár	1

2. Folyóiratok

Vétel

2010-ben 2.497.541 Ft-ért belföldi, 29.947.584 Ft-ért külföldi folyóiratokat vettünk ez összesen 32.445.125 Ft-ot tesz ki. A beérkezett 2.036 kötetből (7.931 egység) 739 vásárlás, 1.076 nemzetközi kiadványcsere útján, 183 ajándékként és 38 kötet kötelezpéldányként került az állományba. Az állományba vett 7.931 egységből 3.617 vásárlás, 3.643 csere útján, 102 kötelezpéldányként és 569 ajándékként érkezett be. A vásárolt folyóiratokból magyar nyelvű anyag 2.102, idegen nyelvű 1.515 egység.

Csere és egyéb beszerzések

2010-ben a folyóirat-címek választéka 36 címmel (19 magyar és 17 külföldi folyóirat) bővült. A tavalyinál mintegy 23%-kal kevesebb, 1.106 kötetnyi folyóirat érkezett csere útján, ebből 1.076 került állományba 25.184.690 Ft értékben. A cserébe ill. vásárlás útján beérkező folyóiratok részaránya a következőképpen alakult: cserébe 52,8%, vásárlás útján 36,2%, ajándékként 9%, kötelezpéldányként 2% került a könyvtárba. Az állományba vett nyomtatott folyóiratok szakonkénti megoszlása nem mutat jelentős eltérést az előző évek adataihoz képest, minimális mértékben csökkent a humán tudományok aránya: 86,3% (2009-ben 87,8%) volt a humán- és társadalomtudományi folyóiratok állománybeli aránya, szemben a 13,7% természet- és alkalmazott tudományi anyaggal.

Duplum- és fölőspéldány-felajánlás

Az év folyamán 2 duplumjegyzéket tettünk közzé (1 magyar és 1 külföldi folyóiratokkal) a KATALIST-on. A magyar folyóiratokat tartalmazó duplumjegyzék 73 (193 egység), míg a külföldi folyóiratoké 114 címet (213 egység) tartalmazott. 17 intézmény jelezte érdeklődését, a külföldi anyag 17,5%-a, a magyar anyag 41%-a talált gazdára.

3. Nemzetközi kiadványcsere

Cserepartnereink száma ez évben is csökkent, jelenleg 70 állam, 812 intézményével folytatunk kiadványcserét. 18 partner szűnt meg, 1 új kapcsolatot vetünk fel. 51 akadémiai, 11 egyéb folyóirat, 13 könyvtári sorozat küldését szüntettük meg, 6 folyóirat és 2 könyvtári sorozat küldését indítottunk be újonnan. 532 levelet kaptunk, 264 levelet írtunk meg; 8.801 kiadványt továbbítottunk 310 szállítólevéllel, 4.158 csomagban.

Kimenő csereanyag

Folyóirat: 2.232 kötet 26.658.168 Ft értékben (ebből 305.057 Ft értékben tartalékból kiküldve)

Könyv: 493 kötet 1.308.160 Ft értékben (ebből 405.295 Ft saját könyvtári kiadvány, 55.000 Ft értékben tartalékból kiküldve, számlás könyvvásárlás 847.865 Ft)

Beérkező csereanyag

Folyóirat: 1.106 kötet 26.135.380 Ft értékben, ebből állományba került 1.076 kötet 25.184.690 Ft értékben. Akadémiai intézeteknek és más könyvtáraknak átadtunk 30 kötetet, 950.690 Ft értékben

Könyv: 2.176 kötet 13.415.668 Ft értékben, ebből állományba került 1.962 kötet 12.746.495 Ft értékben

Cserekapcsolatok 2010-ben 70 állam 812 intézményével (partnerek száma)

Albánia	1	Lettország	2
Argentína	3	Libanon	1
Ausztrália	4	Litvánia	2
Ausztria	32	Luxemburg	1
Azerbajdzsán	2	Macedónia	4
Belgium	24	Málta	1
Bosznia-Hercegovina	3	Mexikó	1
Brazília	3	Moldávia	1
Bulgária	6	Mongólia	2
Chile	1	Montenegró	1
Costa Rica	1	Nagy-Britannia	32
Cseh Köztársaság	16	Németország	111
Dánia	7	Norvégia	6
Dél-afrikai Közt.	2	Olaszország	82
Egyiptom	2	Oroszország	17
Észtország	5	Peru	1
Fehéroroszország	1	Portugália	6
Finnország	18	Románia	31

Franciaország	35	Spanyolország	57
Görögország	11	Svájc	14
Hollandia	8	Svédország	11
Horvátország	20	Szerbia	13
India	7	Szingapúr	1
Irak	1	Szíria	3
Irán	3	Szlovákia	10
Írország	3	Szlovénia	5
Izrael	6	Tádzsikisztán	1
Japán	42	Törökország	8
Jordánia	1	Tunézia	1
Kanada	4	Türkmenisztán	1
Kazahsztán	1	Új-Zéland	1
Kína	3	Ukrajna	3
Kolumbia	2	USA	56
Koreai Köztársaság	2	Üzbegisztán	1
Lengyelország	41	Vatikán	3

Nemzetközi kiadványcsere forgalom (kötet, mikrofilmlap)

Kiadványfajta	Küldött		Érkezett	
	2009	2010	2009	2010
Könyv	567	493	2.332	2.176
Periodika	2.330	2.232	1.440	1.106
Mikrofilm	--	--	--	2

Könyvvásárlás és csere aránya 2010-ben (kötet)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vétel	5.419	3.366	2.804	1.809	1.425	2.598	3.007	2.759
Csere	1.859	2.000	3.457	2.263	1.904	2.176	2.055	1.962

Folyóirat-vásárlás és csere aránya 2010-ben (kötet)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Vétel	1.146	992	863	864	810	745	620	739
Csere	2.234	2.364	2.269	1.874	1.731	1.838	1.410	1.076

A gyarapodás módja (könyvtári egység, felső sor: 2009, alsó sor: 2010)

Típus	Vétel	Csere	Köteles pld.	Ajándék	Felvétel	Összesen
Könyv	3.007	2.055	467	1.865	--	7.394
	2.759	1.962	543	1.566	--	6.830
Periodika	620	1.410	45	197	--	2.272
	739	1.076	38	183	--	2.036
Kézirat	--	--	--	--	--	--
	--	--	--	--	--	--
Mikrofilm	--	--	--	--	--	--
	--	2	--	--	--	2
Digitalizált kép	--	--	--	--	3121	3121
	--	--	--	--	41	41
Digitalizált szöveg	--	--	--	--	4881	4881
	--	--	--	--	6397	6397
Hangzó	1	1	--	--	--	2
	--	1	--	--	--	1
Elektronikus	24	10	2	23	--	59
	18	3	3	12	--	36

A Keleti Gyűjtemény ORI adatbázisába a Gyűjteményszervezési Osztály 1531 tételt leltározott be, ez a teljes évi gyarapodás 16,76%-a. Ebből a vételes külföldi könyv 250 db, a vételes magyar könyv 38 db, a többi külföldi (421 db) és magyar (323 db) ajándék, köteles példány (18 db) és külföldi csere (204 db). Hozzánk került 3 arab nyelvű kézirat Dr. Korvin Gábor ajándékozása révén, valamint Dr. Antalffy Endre, marosvásárhelyi orientalista Korán és Ezeregyéjszaka fordításainak gépirata. A könyvadományok közül mind értéküket, mind számukat tekintve kiemelkedik Dr. Korvin Gábor professzor (Dahráni King Fahd Egyetem) és Riedlmayer András bibliográfus, a Harvard Egyetem Aga Khan Program munkatársának adománya; a néhány évvel ezelőtt elhunyt Fehér Géza turkológus hagyatéka, valamint a Dár al-Minhádzs dzsiddai (Szaúd-Arábia) könyvkiadó adománya. Fentiekén kívül a Keleti Gyűjtemény jelentős támogatást kapott csalai Kégl Miklóstól és a Cartographia Tankönyvkiadótól.

A Kézirattár és Régi Könyvek tára gyarapodása az alábbiak szerint alakult:

Vétel

Fülep Lajos levele Lyka Károlynak (értéke: 80 eFt).

Ajándék

14 tétel (becsült értéke 3.935 eFt), az MTA Doktori Tanácstól 71 db disszertáció (becsült értéke: 710 eFt), régi könyv: 2 mű (becsült értéke: 15 eFt).

Jelentősebb ajándékok: Bohus Magdától Radnóti-dokumentumok, Illés László irodalomtörténész levelezése, Tímár Árpád művészettörténész és Tolnay Károly (Charles de Tolnay) levelezése, Botka Ferenc Kodolányi Jánosra vonatkozó anyaggyűjtése, Pongrácz Eszter *Imádságos Könyve* (Pest, Trattner-Károlyi, 1858), *Emlékkönyv a Magyar Akadémia palotájának megnyitási ünnepélyére* (Deutsch Testvérek, 1865), Tóth (Lócsei) Pétertől Perczel János 1846-os családi feljegyzéseit tartalmazó kéziratot könyv, Kunszt Györgytől Szabó Lajos hagyatéka.

Az ajándékok becsült értéke összesen 4.725 eFt

4. Mikrofilmtár

Állományunk hagyományos része a nemzetközi csere keretében kapott két hamburgi disszertációval gyarapodott (7 mikrofilmlap). Az állományvédelem már javarészt digitális módon történt. A digitális képkönyvtár adatbázisát folyamatosan bővítjük, jelenleg a Magyar Akadémiai Album feltöltését végezzük. Eddig a Mikrofilmtár 311 képet és 140 metaadat fájlt készített el. A Nemzeti Kulturális Alap ösnyomtatványok digitalizálására kiírt pályázata keretében 3100 felvételt készítettünk. Közreműködtünk az év folyamán létrehozott két új honlap elkészítésében. A Kégl Sándor honlaphoz 313 felvételt, Ady Endre honlaphoz 21 felvételt készítettünk. A TIMA projekt (MTAK arab kéziratok katalogizálása az ALEPH-ben) második részéhez 397 felvételt, a British Library-vel folyó Stein program utómunkálatai során még 340 felvételt, a Stein katalógus újabb kiadásához 29 felvételt készítettünk el, melyek állományba vétele folyamatban van. A Keleti Gyűjtemény, a Kézirattár és az Olvasószolgálat dokumentumaiból megrendelt digitális felvételeket egyben állományba is vettük. A könyvtár épületének második emeleti felújítása során a különböző helyiségek díszítéséhez 29 db reprodukciót készítettünk. A digitális adathordozókon rögzített anyagok biztonsági másolását folytatjuk. A hagyományos mikrofilmek közül 12 tekercs negatív mikrofilmről készítettünk az olvasóteremben használható pozitív másolatot. Minden könyvtári rendezvényen készítünk fotókat, amiket szintén archiválunk. 2010. december 31-én a mikrofilmtár állománya 32.866 egység volt.

A mikrofilmtári állomány gyarapodása 2010-ben

	Darab (mű)	Felvétel	DVD, CD, mikrofilmlap
Könyv	10	1.515	--
Egyéb	191	5.577	--
Összesen	201	7.092	69